

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING LÄNGS RUNSTIGEN I SIGTUNA

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3640

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Lämning L2015:2168

Fastighet Kållandet 2

Sigtuna socken och kommun

Stockholms län

Projektnummer 3640

Författare Malin Karlén

Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-4988-2023
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2023-02-20
Uppdragsnr i KMR:	202300188
Företagare:	Markfirman Bygg & Entreprenad
Fastighet:	Kållandet 2
Berörda lämningar, KMR:	L2015:2168
Typ av undersökning:	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Utförandetid, fältarbete:	27 februari 2023 – 2 mars 2023
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdssystem:	RH2000
Projektledare:	Malin Karlén
Rapportansvarig:	Malin Karlén
Fältpersonal:	Malin Karlén
Planer och layout:	Ida Söderström
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs

ARKEOLOGIKONSULT
Karins väg 5, 194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

Fastighetskartan (Topografi 10 och Fastighetsindelning): ©Lantmäteriet
Omslagsbild: Översiktsskild över del av undersökningsområdet och schaktet.
I bakgrunden syns St. Pers kyrkoruin. Foto från sydöst.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING LÄNGS RUNSTIGEN I SIGTUNA

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3640

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Lämning L2015:2168

Fastighet Kållandet 2

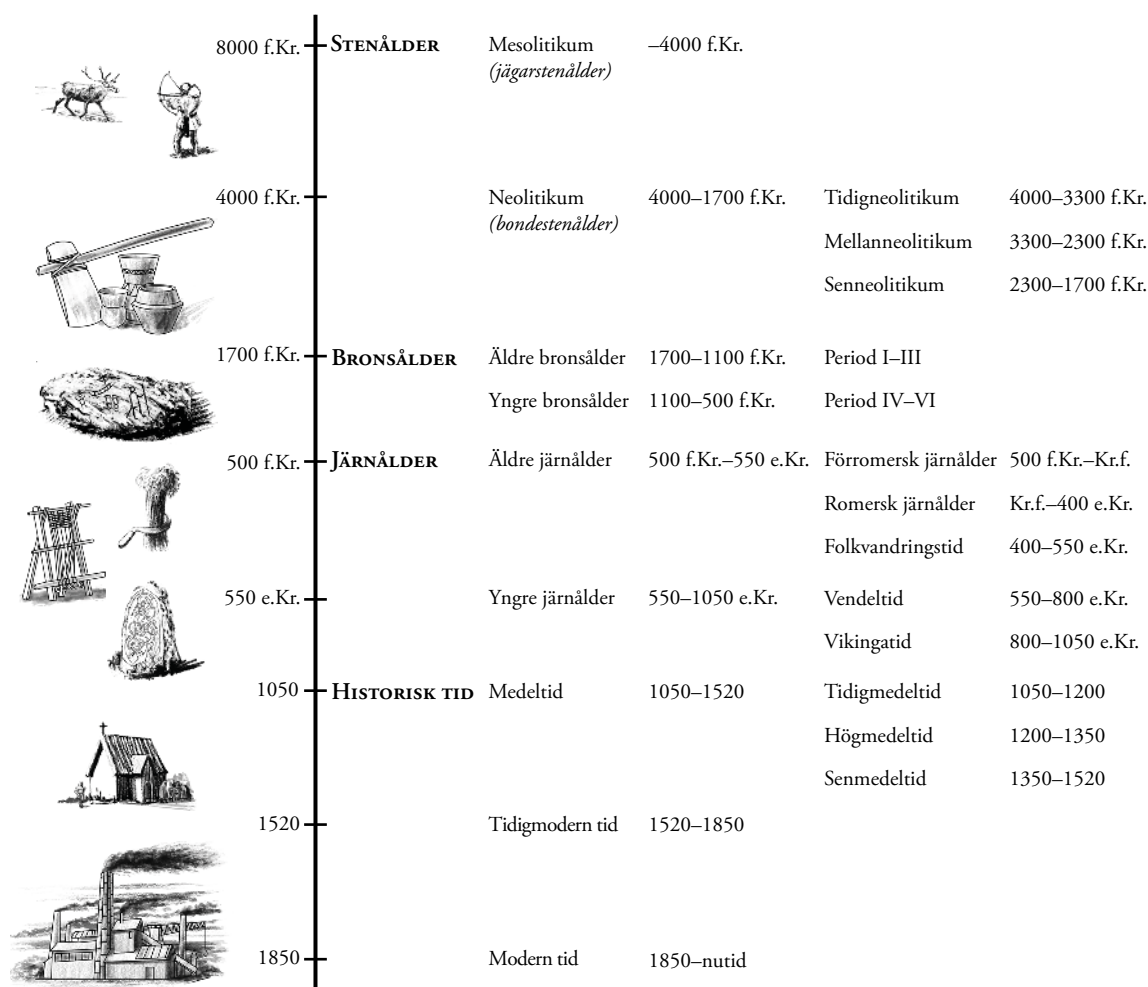
Sigtuna socken och kommun

Stockholms län

Projektnummer 3640

Författare Malin Karlén

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

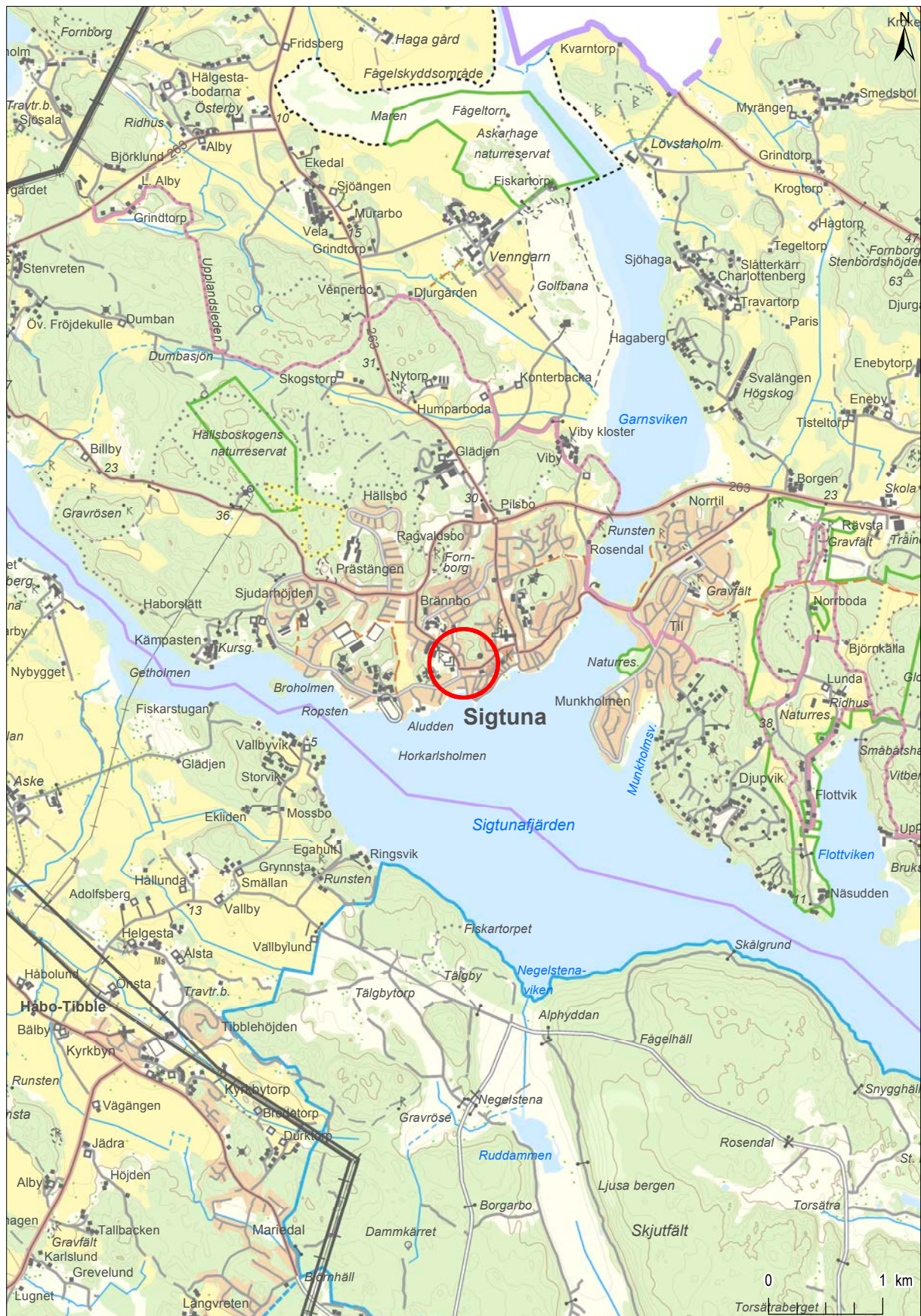
eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
METOD OCH GENOMFÖRANDE	8
RESULTAT	9
REFERENSER	10
Digitala källor	10

Figur 1. Platsen för den arkeologiska undersökningen i Sigtuna stad. Mot bakgrund av Terrängkartan, skala 1:50 000.

SAMMANFATTNING

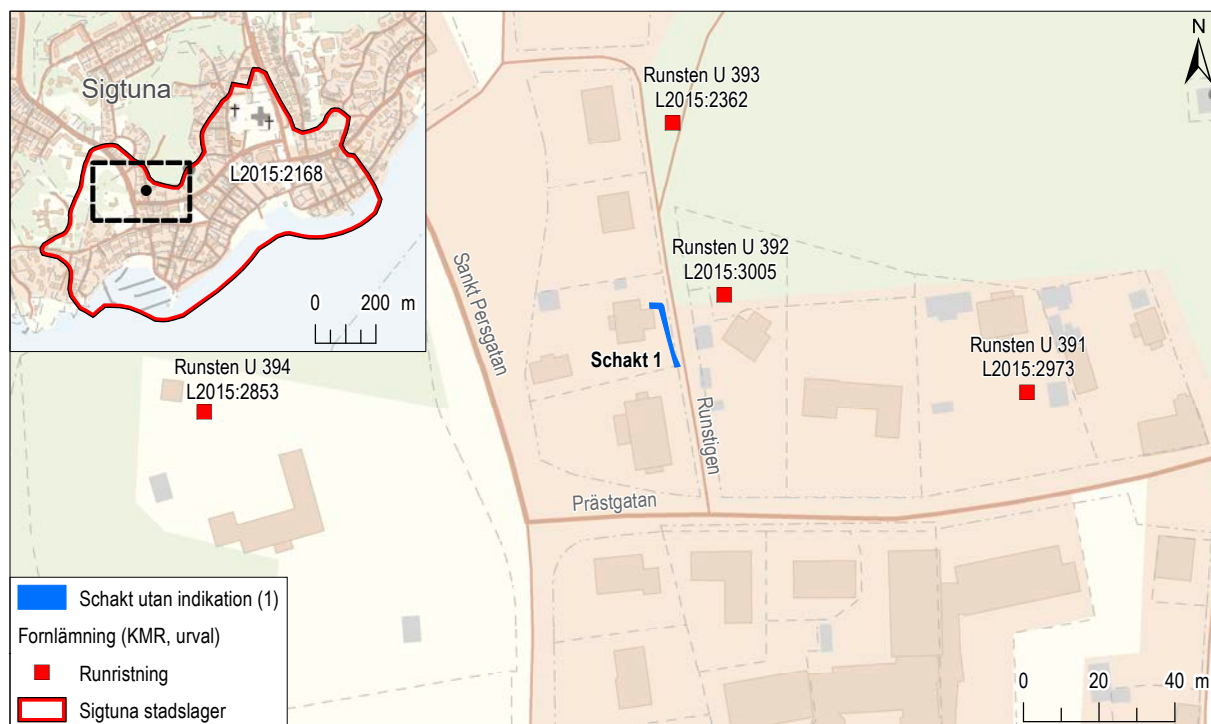
Under februari och mars 2023 genomförde Arkeologikonsult på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning längs med Runstigen och fastigheten Kållandet 2. Schaktningsövervakningen utfördes inom fornlämningen Sigtuna stadslager (L2015:2168). Syftet med undersökningen var att dokumentera eventuella fornlämningskaraktär och

omfattning i samband med att ett schakt för att byta inkommande vatten till fastigheten Kållandet 2 togs upp. Schaktet grävdes parallellt med den gata (Runstigen) som löpte utmed fastighetens östra tomtgräns. Ett cirka 20 meter långt, 1,0–1,3 meter brett och 1,2–1,4 meter djupt schakt grävdes för att lägga ned en ny vattenledning in till fastigheten. Inga fynd eller rester av äldre kulturlager påträffades i schaktet.

INLEDNING

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom del av fastigheten Kållandet 2, Sigtuna kommun, Uppland (Lst dnr 431-4988-2023; figur 1 och 2). Anledningen till undersökningen var att Markfirman Bygg & Entreprenad planerar att schakta för att byta inkommande vatten till fastigheten Kållandet 2 i Sigtuna kommun. Det planerade schaktet låg inom den fornlämning som utgörs av Sigtunas stadslager (L2015:2168). Fastigheten ligger i ett område

med flera betydelsefulla lämningar, bland annat två runstenar (U 392, U 393) och i närheten av St. Pers kyrkoruin från 1100-talet. Den ligger också cirka 200 meter norr om Sigtunas Stora gatan. Inom den för undersökningen aktuella tomten har det tidigare schaktats och vid detta tillfälle påträffades en skelettgrav (se figur 3). Skelettgravar påträffades även när man grävde den intilliggande fastigheten, nu plats för Sigtunas bibliotek. Syftet med undersökningen är att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera eventuella fornlämningskaraktär.

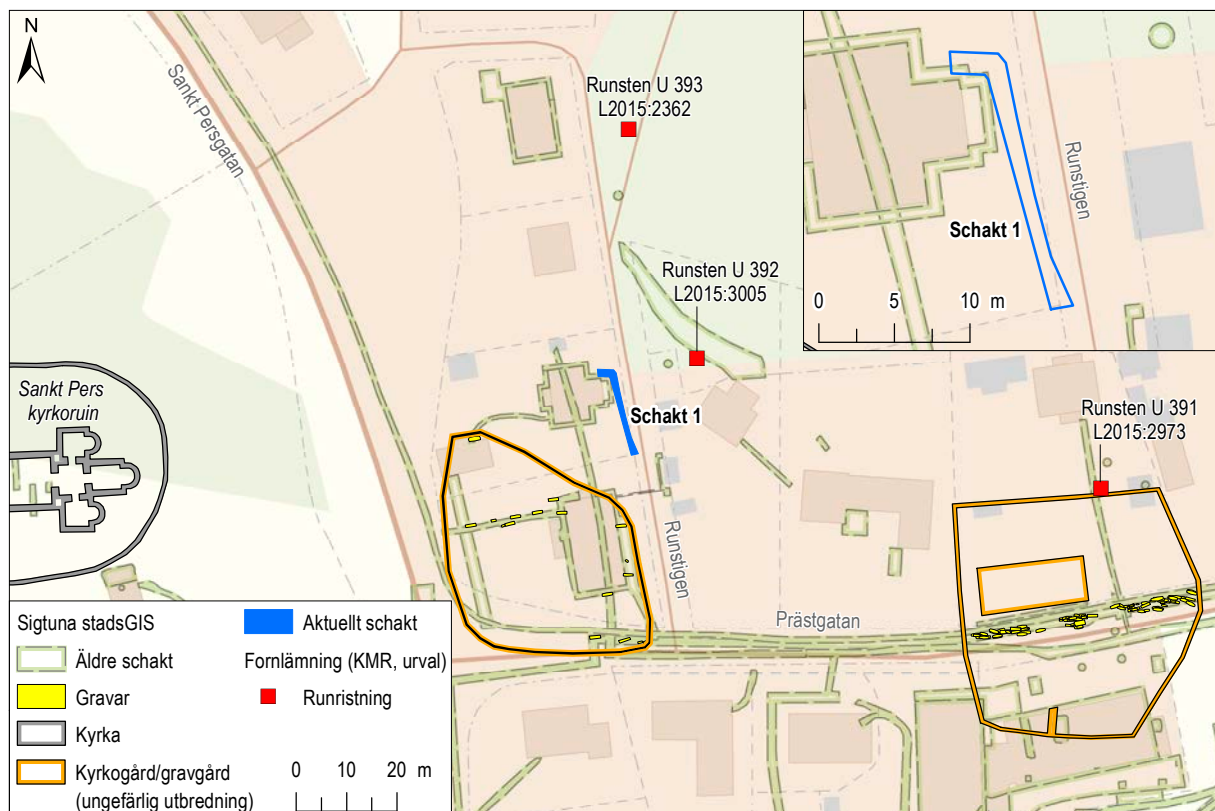

Figur 2. Schaktets placering utmed Runstigen samt närliggande runstenar enligt Kulturmiljöregistret (KMR). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 000. Översikt med utbredningen för Sigtuna stadslager enligt Kulturmiljöregistret (KMR), skala 1:25 000.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Fältarbetet utfördes i övergången februari och mars 2023. Grunden till undersökningen var att fastigheten drabbades av en vattenläcka och på grund av detta behövde vattenledningarna grävas fram och kopplas om och en ny kabel dras till huset. Schaktet löpte delvis över ytor där det redan schaktats (längs med Runstigen i schaktets södra del och längs med husväggen i schaktets norra del; figur 3 och 4).

Schaktet korsades också av en elledning. Schaktet grävdes med grävmaskin och mättes in med RTK-GPS. Schaktväggarna ritades ej utan fotograferades endast då ingen tydlig lagerföljd framkom. Inga kulturlager påträffades vid schaktningen, endast ett tjockt lager homogen lera framkom under moderna massor med grus och taktegel.

Figur 3. Schaktet samt tidigare grävda schakt och skelettgravar som påträffats i området (från Sigtuna stadsGIS fr.o.m. juli 2012). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 500. Detalj i skala 1:500.

Schakt	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	20x1,3	1,2–1,7	Den södra delen av schaktet innehöll sättsand från bygget av den asfaltsväg som löpte parallellt med schaktets längdriktning. I schaktets norra del bestod fyllningen av påförda massor som bestod av grus, sand och en stor mängd taktegel, tegelkross och en del sten. Detta var fyllnadsmassor från när man dränerade runt huset. I övrigt bestod fyllningen i schaktet av kompakt lera med några sandigare partier. I den södra delen av schaktet var djupet som mest 1,7 m, i övrigt var djupet runt 1,2 m då det var den nivå som den nya vattenledningen skulle ligga på. Schaktet grävdes ned till det nödvändiga djup som krävdes för anläggandet av nya ledningar.

Figur 4. Schakttabell.

RESULTAT

Ett schakt på cirka 22,5 kvadratmeter togs upp. Schaktet hade ett djup mellan 1,2–1,4 meter med undantag för den södra änden där den gamla vattenkopplingen satt (figur 5). Här grävdes schaktet till ett djup om 1,7 meter för att underlätta bytet av koppling till det nya vattenröret. I schaktets södra del hade äldre markarbeten utförts i samband med

att asfaltsvägen anlades. Här påträffades ett tjockt lager sättsand som kommit dit i samband med anläggandet av asfaltsvägen. I schaktets norra del har man tidigare schaktat för dränering runt huset. Här hade man sedan använt sig av krossade tegelpannor och grus när det äldre schaktet lades igen (figur 6). Inget av antikvariskt värde påträffades.

Figur 5. I schaktets södra hörn grävdes den befintliga vattenkopplingen fram för påkoppling av en ny vattenledning. Foto från norr.

Figur 6. Norra änden av schaktet. Här hade man tidigare grävt för dränering och avlopp till huset vilket innebar att schaktmassorna bestod av påfört grus och krossat taktegel. Foto från öster.

REFERENSER

Digitala källor

Kulturmiljöregistret (KMR)

Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med
alla kända registrerade fornlämningar och övriga
kulturhistoriska lämningar i Sverige

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3640